

Fenntartható Élelmiszerlánc Világtalálkozó

Szlogen: Kommunikáció, szemléletformálás – együtt, egymásért

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap az élelmiszerláncok végterméke, az élelmiszer, ami azon túlmenően, hogy a létfenntartás alapvető, nélkülözhetetlen eszköze, egyre inkább bizalmi terméké is válik: elég utalni itt az egészséges táplálkozás, az élelmiszerbiztonság és minőség követelményeinek erősödésére, illetve a tudatos fogyasztók körének gyors bővülésére.

Az újonnan megalakult FOODLAWMENT – Európai Élelmiszerlánc Parlament – volt az első, amely felismerte: a fogyasztók, a vállalkozások, a hatóságok és az oktatás–tudomány közötti sokoldalú kapcsolatok és együttműködés korunkban elengedhetlenné vált: csakis e négy szereplő világos, demokratikus párbeszédével és cselekvésével maradhat fenn hosszabb távon az európai élelmiszerlánc, s vele együtt a vidék lakosságának tisztességes megélhetése, továbbá a fenntartható tájgazdálkodás és a regionális fejlődés. A FOODLAWMENT kiemelten közhasznú egyesület legfontosabb feladatának tekinti az egészségmegőrzést és a betegségek megelőzését, a tudományos kutató tevékenységet, a nevelést, az oktatást és a képességfejlesztést, az ismeretek terjesztését, a természet-, az állat- és a környezetvédelmet, valamint a fogyasztók érdekeinek érvényesítését. Mindezt az egyedüli járható módon, az euroatlanti integráció elősegítésével és annak keretében tartja megvalósíthatónak.

A Foodlawment Egyesület céljai

1. A Foodlawment egy európai szinten összefogott, az európai élelmiszerláncot szolgáló kutatás–fejlesztési és innovációs, hatékony információáramlason alapuló tudásközpont hálózatot kíván létrehozni és üzemeltetni a fenntartható fejlődés és az értékmegőrzés egyidejű biztosítására.
2. A Foodlawment aktívan részt vesz a fenntarthatóságot szolgáló fogyasztói tudatosság kialakításában; a vállalkozóktól, hatóságoktól és a tudomány–oktatás szereplőitől származó információk hiányában ugyanis a fogyasztó a legtöbb esetben egyedül a termék ára és a reklámok alapján fog dönteni. Ezek az információk jelentős mértékben és remélhetően pozitív irányban befolyásolhatják a fogyasztás alakulását.

3. A Foodlawment aktívan részt vesz a jövő nemzedékek szemléletformálásában. A speciális Food Chain – Gyerek programok keretében a „DANI, a búzaszem” kalandos történetén keresztül már az óvodás kortól bevonja a „kisfogyasztót” az élelmiszerrel kapcsolatos információáramlás „ESZTER-LÁNCÁBA”.
4. A Foodlawment támogatja a kiváló minőségű élelmiszereket előállító európai és kiemelten a hazai vállalkozókat. Javaslatot dolgoz ki a szabályozások olyan irányú változtatására, hogy egy-egy térség hagyományos termékeinek lokális piacra jutását elősegítse. Fontos, hogy a kiváló termékek eredetéről és előállításuk módjáról alapvető, releváns információk szülessenek, melyek a fogyasztókat pozitívan befolyásolják vásárlói döntésük során.
5. A Foodlawment támogatja az élelmiszerlánc felügyeleti hatóságok hatékony ellenőrzést célzó törekvéseit. Az Európában jelenleg is létező élelmiszerlánc események (járványok, mérgezések, élelmiszerek okozta megbetegedések és fertőzések, hamisítások és csalások) megelőzéséhez mindenképp előbb bárki által hozzáférhető korrekt nyilvántartási és tájékoztató rendszerekre van szükség, ami a hiteles adatok révén biztosíthatja az élelmiszerbiztonsági események jelenleginél sokkal hatékonyabb kezelését, illetve megelőzését.
6. A Foodlawment a fenntartható mezőgazdasági termelés kapcsán kiemelt jelentőségű feladatának tekinti, hogy megtalálja a mezőgazdaság – s azon belül az élelmiszerlánc –, valamint a környezet kölcsönösségének összefüggéseit és azok folyamatos egymásra hatásának törvényszerűségeit, s ennek megfelelően a kölcsönösségen alapuló tudatos rendszereket működtessen.

Fenntartható Élelmiszerlánc Világtalálkozók rendezvénysorozat, 2010–12

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumtól kapott felhatalmazás alapján a FOODLAWMENT 2010-ben – civil és nemzetközi összefogással, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat támogatásával közösen – megrendezi első világkongresszusát, beágyazva egy 10 napos és 10 szakmai, illetve nagyközönségi eseményt tartalmazó sorozatba az alábbi előzetes program szerint:

Augusztus 18–27. Élelmiszerlánc – InterCity – Világ Diákkonferencia
Magyarország, Románia

- Augusztus 18–19. Tisztességes és fenntartható élelmiszerlánc – Foodlawment Konferencia, Visegrád
- Augusztus 20. Konferencia a 2011-es EU-élelmiszerlánc elnökségről
- Augusztus 20–24. X. Jubileumi Húshigiéniái és Húsvizsgálati Világkongresszus, Magyarország
- Augusztus 25–27. Gyakorlati Hústudományok Világkonferencia Gyakorlóknak
- Augusztus 20–27. Hús és húskészítmények Világversenye és Kiállítása; Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia
- Augusztus 25–27. Hús és a Fogyasztók Világfóruma
- Augusztus 25–27. Magyar Állatorvosi Hústudományok Emlékkonferencia, Pécs
- Augusztus 18–27. A magyar élelmiszerek – élelmiszer-birodalom kísérőprogram
- Augusztus 18–27. A magyar élelmiszerlánc legjobbjai 2010 Verseny és Kiállítás
- Augusztus 18–27. Élelmiszerlánc-könyvek és az Élelmiszerlánc Oktatása Világkiállítás és Fórum

2011-ben és 2012-ben is hasonló tíznapos rendezvénysorozatra kerül majd sor, lehetőséget biztosítva a szakmai és az ismeretterjesztő munka mellett a fogyasztói szemléletformáló kommunikációhoz is. Ezek a szakmai és nagyközönségi fórumok hazai és nemzetközi szinten szólítják meg a vállalkozókat, a fogyasztókat, a hatóságokat, illetve az oktatási-tudományos szférát.

Az eseményekre több mint 180 országból évente mintegy 15 000 szakembert hívnak meg. Az eseménysorozat üzenetei azonban a tömegtájékoztatási eszközök segítségével várhatóan igen széles körben fognak elterjedni. Különös tekintettel a megvalósuló rendezvények augusztus 20-i, Új Kenyér ünnepkörbe való szerves beillesztésére a reálisan elérhető célcsoport nagysága budapesti és országos viszonylatban egyes becslések szerint a 2–3 milliós nagyságrendet is elérheti.

Ahhoz túlságosan jók és kivételesek a magyar élelmiszerlánc adottságai, illetve szakembereink intellektuális kapacitása, hogy átlagos, kommersz termékek előállításával és piacra helyezésével vesztegezzük el értékes erőforrásainkat. Ha azonban tudatosan tervezzük meg és kommunikáljuk ország-világ előtt egyedi adottságainkat, akkor nem kell a magyar vidék és kultúrtáj élelmiszerlánc-termékeit messzi országokba utaztatni: a boldog, egészséges és hosszú életű magyar emberek mellett az idegenforgalom adta lehetőségek kihasználásával az ide látogató külföldi turistákat is megismertethetjük maradandó élményt nyújtó élelmiszereinkkel és a kapcsolódó szolgáltatásainkkal.

Sajtókonferencia az FVM-ben

Az említett nagyszabású rendezvénysorozat bemutatására 2009. november 27-én az FVM Színháztermében nyílt konferenciára, majd azt követően sajtótájékoztatóra került sor. A rendezők elsősorban arra törekedtek, hogy felhívják a résztvevők figyelmét a rendezvénysorozatban rejlő lehetőségekre – különös tekintettel a versenyképességre, a termelékenységre és azok minőséggel való összefüggéseire.

Dr. Süth Miklós szakállamtitkár arról szólt, miképpen járul hozzá a grandiózus rendezvénysorozat a fenntartható élelmiszerlánc nemzetközi összefogással történő megvalósításához. Emlékeztetett a FAO Élelmezési Világnap alkalmával elhangzott megállapításra, miszerint több mint 1 milliárd ember éhezik a világon és 6 másodpercenként éhen hal egy gyermek. Magyarország érdekelt abban, hogy az évszázadok alatt felgyülemlett mezőgazdasági tudásanyagot a világ közkincsévé tegye, létrehozva a globális és fenntartható élelmiszerláncot. Az agrárium több mint a mezőgazdaság és az élelmiszer előállítás együttese: az élhető környezet megteremtését is jelenti azáltal, hogy a globális problémákra helyi, lokális válaszokat kell adnunk.

Dr. Búza László, a FOODLAWMENT Egyesület elnöke elmondotta, hogy 2008-ban 15 ország 348 résztvevője létrehozta az Európai Élelmiszerlánc Parlamentet: az együttműködés célja az élhető világ megteremtése. Az élelmiszerlánc fenntartható jellege csak olyan K+F és szabályozás mellett valósítható meg, amely a mai lehetőségeket a jövő generáció számára is fenntartja legalább a mostani formában. Ehhez van

szükség a tudósok és az oktatók, valamint a hatóságok és a fogyasztók aktív részvételére.

Lukács László, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ elnöke felhívta a figyelmet a vidék erőforrásaiban rejlő lehetőségek kihasználásának szükségességére a minőség és a fenntarthatóság jegyében. A világ eseményeit – tekintet nélkül a földrajzi határokra – három tényező mozgatja: az energia, a pénz és az élelmiszer, mely utóbbi érzelmi és bizalmi termékként is funkcionál. Az élelmiszerbiztonságnak is a fogyasztói elvárásokat kell szolgálnia, miközben különféle érdekellentétek merülnek fel: a zárt, iparszerű tömegtermelés összeütközésbe kerül a vidéki hagyományos életformával, ugyanakkor versenyelőnyt is jelent. A mezőgazdasági termelés, illetve a vidék fejlesztése közötti dilemmát lépten-nyomon érezhetjük, de hosszabb távon önmagában egyik sem értelmezhető.

Dr. Bognár Lajos, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ élelmiszerlánc-biztonsági elnökhelyettese az élelmiszer ellenőrzésnek az élelmiszer felügyeletre és a gazdasági életre gyakorolt hatásával foglalkozott: egyre nő az elvárás mind a hatósági munkával, mind a vállalkozói magatartással kapcsolatban. A kiterjedt feketegazdaság visszaszorítása, az élelmiszereredetű megbetegedések számának csökkentése és a magyar árukkal kapcsolatos bizalom erősítése csak a hatóság és a vállalkozói kör együttműködésének erősítésével érhető el., többek között a vállalkozók belső ellenőrzési rendszerének folyamatos kontroll alatt tartásával.

Gyaraky Zoltán, FVM főosztályvezető a fenntarthatóság lényegét úgy fogalmazta meg, hogy „a jelen szükségletek kielégítése a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg”. Philip B. Crosby nyomán a vezetés fejlődése egy 5 fázisból álló folyamat: tudatlanság, ébredés, megvilágosodás, bizonyosság, bölcsesség. Ennek megfelelően a minőségügyi stratégia nem más, mint a vállalat jellegét és irányvonalát meghatározó vezetési folyamat, ami a PDCA ciklusnak megfelelően a tudatos termékfejlesztést, a környezetkímélő technológiák alkalmazását, a hulladékcsoökkentést, a melléktermékek hasznosítását, a hatékony erőforrás gazdálkodást és a vertikális gondolkodásmód kiterjesztését foglalja magában.

A hozzászólók támogatásukról biztosították az elhangzottakat és a rendezénysorozat megszervezését. Figyelmeztettek azonban arra is, hogy „aki sokat markol, keveset fog”; még egyszer érdemes tehát átgondolni, hogy szükség van-e ennyi rendezvényre annál is inkább, mivel egy kudarc igen negatív megvilágításba helyezhetné az országot. A magas részvételi költség korlátozhatja a fenntarthatósággal foglalkozó civil szervezetek érdemi bekapcsolódását. Nagy gond, hogy maga a fenntarthatóság sem a fogyasztót, sem a vállalkozót nem érdekli különösebben: nem is nagyon várható el tőlük, hogy az unokáik jövőjével foglalkozzanak. Főleg vidéken rá kellene szoktatni az embereket arra, hogy próbálják maguk megtermelni élelmiszer szükségletük egy részét (kiskert, sertéstartás). De erre egyre kevésbé hajlandók, ha fillérekért megkapják a termékeket a TESCO-ban vagy más áruházláncban. A globalizáció következtében munkahelyeket veszítünk el, mert tömegével jön be Magyarországra az olcsó külföldi áru.

Zárszavában *Dr. Süth Miklós* felhívta a jelenlevők figyelmét arra, hogy helyettünk senki nem fog cselekedni. Elengedhetetlenül fontos, hogy a magyar élelmiszerekről jó kép alakuljon ki a nagyvilágban, és a fogyasztó vásároljon hazai terméket vagy termelje meg azt saját maga. Ahhoz, hogy a közös gondolkodás nemzetközi szinten is megvalósuljon, nekünk kell kezdeményezőnek lenni, s ehhez nagyon jó irányt mutat a tervezett rendezénysorozat. Tanítsuk hát meg a kis- és középvállalatokat újra az állattartás szépségeire akkor is, ha a hazai állatlétszám az utóbbi évtizedekben drasztikusan lecsökkent. A tudástranszfer segítségével idegen országban is elkezdhetünk magyar technológia alkalmazásával termelni. Ha egy tudatos fogyasztói réteget akarunk kinevelni, akkor gondolni kell a ma még nem létező, látens igényekre is (pl. környezetvédelem, állatjólét). Mutassuk meg az embereknek, hogy egyáltalán mit érdemes keresniük, milyen az egyes termékek élvezeti értéke. A rendezénysorozat kiváló lehetőséget biztosít ahhoz, hogy újragondoljuk a hosszútávú stratégiákat.

További információ: www.foodlawment.hu, www.foodlawment.com

Várkonyi Gábor